

29.9.2011

Valtiovarainministeriö
PL 28 (Snellmanin 1 A)
00023 Valtioneuvosto

Viite VM125:06/2007

JULKISHALLINNON PERUSTIETOVARANTOJEN RAJAPINNAT

HEL 2011-004979 T 00 01 06

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa julkishallinnon perustietovarantojen rajapinnat (PERA) –työryhmän tuloksista. Helsingin kaupungin talous- ja suunnittelukeskuksen tietotekniikkaosasto esittää lausuntonaan seuraavaa:

Helsingin kaupunki on julkishallinnon perustietovarantojen suurena käyttäjänä useasti aiemmin esittänyt perustietovarantojen avaamista asiakkaiden suoraan käyttöön turhien päällekkäisyyksien välttämiseksi ja suhtautuu sen vuoksi positiivisesti yhtenäisten ja avointen rajapintojen rakentamiseen.

Esitetty perusratkaisumalli on hyvä ja kannatettava teknisen tason integraatoratkaisuksi. Ajatus pohjautuu palvelukeskeiseen arkkitehtuuriin ja tarjoaa siihen kaksi käyttökelpoista avointa teknistä toteutusmahdollisuutta ns. on-line integraatioon sekä mekanismin aineistosiirtoon. Ratkaisu näin määriteltynä pitkäikäinen ja tarjoaa kehittämisenäkökulmasta riippuen erilaisia mahdollisuuksia integraation toteuttamiselle. Tämän teknisen ratkaisun päälle on joustavaa lähteä toteuttamaan rajapintojen realisaatiota sanoma / tietosisältötasolla, mihin tämä esitys ei ota kantaa kuin muutamissa kohdissa karkealla tasolla.

Käsitteiden kohdalla tulee kiinnittää huomiota termin Liittymä käyttöön ja määrittelyyn. Nyt se määritellään tiedonvälityskanavaksi vaikka se yleisessä kielenkäytössä tarkoittaa mm. perinteisen puhelinverkon "asiakasta" / liittymää, ei itse "verkkoa" eli välityskanavaa. Voisiko parempi olla, vaikka terminä onkin pitkä, välityskanavaa, tai liityntää tai yhteyttä?

29.9.2011

Teknisen rajapintamallin osalta määrittely kaipaa parempaa jäsenystä klassisen OSI-mallin tyyppisesti eli selkeämmin ryhmitellään siirtoprotokollat (http(s), FTP) ja protokollan päällä kulkevat tekniset sanomarakennemekanismi ja teknologiat (XML, SOAP, muut ns. WS-standardipinon eri osat, REST). Nyt termit ovat paikoin asiaa tuntemattomammalle sekaisin ja se, miten asiat toimivat pinona ja kokonaisuutena jää epäselväksi.

Siirtoprotokollaksi on valikoitunut ns. on-line ratkaisuun http. Tietoturvan sipulimallin mukaisesti myös yhteyskerros pitäisi olla mahdollista salata, joten näin ollen pitäisi esityksessä olla kannanotto myös HTTPS-mekanismiin käyttöön, joko aina tarjottavana tai valinnaisena. Nyt HTTPS vilahtaa määrittelyssä vain pyyntöjen reitityksen yhteydessä. Yleisemminkin tietoturvaan otetaan määrittelyssä kantaa vain viestisisällön salaamisen kannalta, ei esim. liikenneprotokollan yhteydessä.

SOAP:n yhteydessä viitataan Wikipedian artikkeliin. Voisi olla oleellista viitata myös samassa yhteydessä myös varsinaisiin SOAP:n määrittelydokumentteihin W3C:n tietokannoissa? Wikiin viitataan muutamassa muussakin kohdassa, mutta Wikin ylläpitomekanismista johtuen olisi parempi, että myös virallisiin spekseihin viitataan aina asianomaisessa kohdassa.

Määrittelyssä kaikissa tilanteissa aineiston siirtomekanismina on on-line -tyyppinen tiedonsiirto ja kommunikointi (http) niin synkronisena kuin callbackin avulla asynkronisena. Myöhemmässä vaiheessa on määriteltä myös aineistopohjainen (eräajo) tiedon siirto FTP-protokollalla sekä sen http-pohjainen tilaus-kuittaus-menettely, mikä on hyvä asia. Mutta läpi määrittelyn käytetään ristiin ja osin sekaisin http ja FTP-protokollia. Tältä osin määrittely kannattaisi yhtenäistää ja selkeyttää.

Tietoturva-kohdassa (Liite 4, kohta 3) tunnistamisen periaate on oikea. Eli kutsuketjun aloittaja tunnistaa tiedon loppukäyttäjän ja organisaatorajojen ylimenevässä käytetään organisaatio/palvelutason tunnistautumista. Näin kutsuketjun aloittajalla on vastuu alkuperäisen käyttäjän tunnistamisesta. Määrittelyssä mainitaan myös tämän tuoma etu siinä, että käyttäjätietoja ei tarvitse replikoida eikä myöskään käyttöoikeuspalveluiden federointiratkaisut omine aikatauluhaasteineen muodostu esteeksi. Tästä kuitenkin seuraa se, että sanomasisältöön pitää vaatia mukaan tiedon metatiedoista kaikki ne tarvittavat tiedot, joiden avulla ketjun aloittanut sovellus pystyy määrittelemään lopullisen tiedon pääsyhallinnan, aivan kuten nyt on vaadittu jäljitettävyyden takia palvelupyyntöihin palveluketjun alusta käyttäjän tunniste.

29.9.2011

Aineistopohjaisissa siirroissa kiinnostaisi kuulla perustelut, miksi metadata pitää kirjoittaa eri tiedostoihin? Tällä aiheutetaan välittömästi metadatan ja varsinaisen datan välille keskinäisen viite-eheyden rikkoutumisriski. Aineistosiirrossa tulisi voida käyttää samoja datarakenteita ja määrittelyjä (Data-osiön Schema) kuin on-line sanomissa. XML-sanomat kun voidaan määritellä hierarkisesti ja näin yhden sanoman WSDL on summa osakokonaisuuksien WSDL-määrittelyistä. Tämä toisi tietorakenteiden uudelleenkäyttöä ja joustavuutta.

Yhteisen rajapinnan vaatimuksien osalta priorisointi on tehty, mutta osa vaatimuksista kohdistuu enemmän tämän määrittelyn pohjalta tehtäviin sanomien ja integraatioiden tietokerrokseen. Näin ollen vaatimusluettelon yhteydessä olisi hyvä olla yhteenvetosarake ja arvio siitä kuinka hyvin vaatimus kohdistuu määrittelyn alueelle ja kuinka hyvin vaatimus on pystytty täyttämään määrittelyssä.

Palvelurekisterin osalta on aihetta kysyä, onko täydellinen keskittäminen järkevää ja onko se ainoa vaihtoehto. Lausunnossa todettu teknisen keskittämisen kankeus ja hitaus, mikä voi olla hyvinkin todennäköistä. On myös tarkasteltava hierarkkista rekisterimallia koska mm. Helsingin kaupungilla on jo oma palvelurekisterinsä (sisäiset ja ulkoiset palvelut) ja näistä pystytään "julkaisemaan" metarekisteriin (julkisen hallinnon keskitetty rekisteri) tarvittavat osat ilman, että menetetään jo tehtyä työtä ja osaamista. Hierarkkinen tai ns. hybridi hakemistomalli mahdollistaisi kuntatasolla eritasoisen kehityksen ja eri vaiheissa olevien kuntien etenemisen omalla rytmillään tavoitetta kohden. Kunnan sisällä palvelut löytyisivät ja niitä voitaisiin käyttää ns. sisäverkon puolella vapaammin. Keskitetyssä ratkaisussa sisäisten palveluiden julkistaminen avoimesti voi olla turhankin helppoa ja näin ollen keskitetty ratkaisu voi edistää inhimillisten virheiden syntyä.

Hallintamallin osalta on järkevää, että määrittely on osa yhteistä julkishallinnon kokonaisarkkitehtuuriratkaisua ja sen vastuu on valtiovarainministeriöllä.

Lisätiedot

Andersin Ari, projektipäällikkö, puhelin: 310 25183
ari.andersin(a)hel.fi

Markku Raitio
tietotekniikkapäällikkö

Kari Miskala
projektipäällikkö